

Van kerken en kunstenaars

Al in de eerste bezettingszomer, de zomer van '40, had de wens om bevrijd te worden zich bij velen in optimistische voorspellingen geuit die aanknoopen bij het wereldnieuws, vele anderen hadden zich aan formules vastgeklampt die reeds in vroegere perioden van druk en benauwenis de ronde deden. Sommigen gaven van hand tot hand de uit de zestiende eeuw dateerende z.g. profetieën van Nostradamus door, die men zo interpreteerde dat de spoedige val van het Derde Rijk er in aangekondigd was; er waren er ook die speciale waarde gingen toekennen aan de getallensymboliek en dan bij voorkeur teruggrepen op het laatste boek van het Nieuwe Testament, de Openbaring van Johannes, hoofdstuk 13, 'het Beest dat uit de zee opkomt':

'En ik zag uit de zee een Beest opkomen . . . En de draak gaf hem zijn kracht, en zijn troon en grote macht. En ik zag een van zijn hoofden als tot de dood gewond, en zijn dodelijke wond werd genezen . . . En het werd een mond gegeven om grote dingen en godslasteringen te spreken; en het werd macht gegeven om zulks te doen, twee-en-veertig maanden . . . Hier is de wijsheid, die het verstand heeft, rekene het getal van het Beest; want het is het getal eens mensen, en zijn getal is zeshonderdzes-en-zestig.'

Duistere woorden! Welnu, gaf men aan de letter a de getallenwaarde 100, aan de b 101 enzovoort, dan was de som van de zes letters h-i-t-l-e-r 666. Conclusie: met 'het Beest dat uit de zee opkomt', was Hitler bedoeld. Volvoerde hij niet 'grote dingen'? Sprak hij niet 'godslasteringen'? En diende de scheve lok op zijn voorhoofd er wellicht toe om een litteken te verbergen van een 'dodelijke wonde' waarvan hij genezen was? Maar dan was het ook na 'twee-en-veertig maanden' met zijn macht gedaan!

Een bekende protestantse uitgeverij ergerde zich aan dit bijgeloof dat in de zomer van '40 hand over hand toenam. Zij wilde een degelijk maar populair geschreven boekje laten verschijnen waarin tegen dit misbruiken van Bijbelteksten gewaarschuwd werd. Zij nam daartoe contact op met een hervormde predikant in Den Haag, ds. D. A. van den Bosch, van wie reeds enkele bundels preken in druk verschenen waren. Van den Bosch was in protestantse kringen landelijk nogal bekend. Hij stond eerst in de Haarlemmermeer en in Groningen, maar had in 1916, een-en-dertig jaar oud, een